

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

Державні фінанси

Розробник Людмила КАПАСВА, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування, кандидат економічних
наук, доцент

Назва навчальної дисципліни	Державні фінанси
Назва структурного підрозділу	Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Капаєва Людмила, кандидат економічних наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 12 (приміщення деканату обліку та фінансів) <i>e-mail:</i> liudmyla.kapaieva@pdaa.edu.ua , тел.. 050-32-77-840
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	Фінанси, банківська справа та страхування

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти фундаментальних знань з організації та функціонування державних фінансів.

Основні завдання навчальної дисципліни: набуття теоретичних знань та вироблення практичних навичок у сфері формування і використання фінансових ресурсів держави з метою реалізації покладених на неї функцій, забезпечення стабільності бюджетної системи, фінансової безпеки та стійкого економічного зростання.

Компетентності:

Загальні:

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК12 Здатність працювати автономно.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (предметні, фахові):

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Програмні результати навчання:

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Державні фінанси: їх сутність, призначення та роль.

Тема 2. Бюджетна система та бюджетний устрій.

Тема 3. Система місцевих бюджетів.

Тема 4. Державний кредит і управління державним боргом.

Тема 5. Державні цільові фонди та державне страхування.

Тема 6. Фінанси державних підприємств і організацій.

Тема 7. Державний фінансовий контроль.

Тема 8. Фінансові аспекти зовнішньоекономічної діяльності держави.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин 120 год

Кількість кредитів 4,0

Форма семестрового контролю залік

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. *Державні фінанси: їх сутність, призначення та роль.*

Державні фінанси як економічна категорія, їх об'єктивна необхідність, зміст і призначення в суспільстві. Роль державних фінансів в розподілі і перерозподілі валового внутрішнього продукту і національного доходу. Фінансові методи регулювання економічних і соціальних процесів в державі.

Еволюція науки про Державні фінанси. Місце та значення державних фінансів у фінансовій системі країни. Роль Державних фінансів в умовах ринкової економіки. Сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики держави. Функції державних фінансів. Правові основи фінансів держави в Україні.

Склад і структура державних фінансів в Україні, їх правова та організаційна основа. Характеристика окремих ланок державних фінансів. Взаємозв'язок між окремими сферами та ланками системи державних фінансів.

Міністерство фінансів України - центральний орган державної виконавчої влади в сфері фінансової діяльності. Законодавчі документи, якими керується Міністерство фінансів України у своїй діяльності. Основні завдання Міністерства фінансів України, його функції та права. Вертикальна структура органів Міністерства фінансів. Структура центрального апарату Міністерства фінансів України.

Державна Казначейська служба України: організаційна структура, основні завдання та повноваження. Органи держфінінспекції: структура, завдання, функції. Розпорядники бюджетних коштів та їх повноваження. Органи Державної податкової служби України: склад, завдання.

Поняття фінансової політики, її складові. Задачі і принципи фінансової політики. Форми і методи реалізації фінансової політики. Методи впливу фінансової політики на досягнення стабілізації та економічного зростання в державі. Типи фінансової політики: жорстка регламентація, помірна регламентація і політика мінімальних обмежень. Стратегія і тактика фінансової політики України на сучасному етапі. Фінансова криза і її вплив на безпеку держави.

Бюджетна політика: сутність та основні напрями на сучасному етапі. Бюджетна стратегія та бюджетна тактика. Завдання та мета бюджетної політики. Бюджетне законодавство як правова основа розроблення та реалізації бюджетної політики. Мета бюджетної політики. Чинники впливу на бюджетну політику.

Податкова політика: поняття податкової політики та її напрями. Основні принципи податкової політики: фіскальна, економічна та соціальна ефективність. Податкова система України. Основні етапи її становлення. Склад і структура податкової системи України. Податкова політика України в сучасних умовах.

Тема 2. *Бюджетна система та бюджетний устрій.*

Категорія «бюджет» за економічним змістом та матеріальним змістом, за формою та з правової точки зору. Особливості бюджету як ланки фінансової системи. Ознаки бюджету як економічної категорії. Учасники бюджетних відносин. Функції бюджету. Роль і місце бюджету у перерозподільчих відносинах у суспільстві. Взаємозалежність між ВВП і бюджетом. Бюджетна централізація ВВП та її межі. Фінансові протиріччя в суспільстві, пов'язані з формуванням бюджету та способи їх вирішення. Бюджетний вплив на забезпечення економічного і соціального розвитку. Бюджетна модель суспільства, необхідність її реформування в Україні.

Бюджетна система держави, її зміст і призначення, правова основа. Принципи побудови бюджетної системи України та шляхи її вдосконалення.

Склад і структура дохідної частини Державного бюджету України. Класифікація доходів Державного бюджету. Джерела формування доходів Державного бюджету. Методи формування державних доходів.

Податки в системі державних доходів. Податкова система. Поняття податкової системи і вимоги до неї. Принципи побудови податкової системи.

Сутність видатків Державного бюджету. Фактори, що обумовлюють використання бюджетних видатків. Класифікація видатків. Склад видатків та кредитування Державного бюджету. Загальний та спеціальний фонди видатків. Класифікація видатків Державного бюджету. Державні програми, що фінансуються з Державного бюджету. Таємні видатки. Резервний фонд бюджету. Джерела здійснення видатків бюджетів. Забезпечення здійснення видатків. Передача державою права на здійснення видатків.

Планування і прогнозування показників бюджетів. Структура бюджетів: горизонтальний і вертикальний розріз. Поняття про бюджетну систему. Елементи бюджетної системи. Побудова бюджетної системи. Види бюджетів. Бюджетний устрій. Основні засади бюджетного устрою.

Елементи, структура та принципи побудови бюджетної системи України. Організація функціонування бюджетної системи. Зведений (консолідований) бюджет України та його складові. Принципи побудови бюджетної системи України. Загальний та спеціальний фонд. Власні надходження бюджетних установ та напрями їх витрачання.

Законодавча і нормативна база функціонування бюджетної системи. Інформаційне забезпечення бюджетної системи: його сутність та структура Організація інформаційного забезпечення.

Сутність та причини виникнення бюджетного дефіциту. Класифікація видів дефіциту бюджету. Бюджетний дефіцит як основний чинник державного кредиту. Причини виникнення бюджетного дефіциту: об'єктивні та суб'єктивні. Види бюджетного дефіциту та його класифікація. Оцінки граничного розміру бюджетного дефіциту. Складові бюджетного дефіциту та їх взаємозв'язок.

Напрями збалансування Державного бюджету. Джерела покриття бюджетного дефіциту. Інфляційні та неінфляційні джерела фінансування дефіциту. Методи обмеження та шляхи скорочення дефіциту бюджету.

Бюджетний процес. Організація бюджетного планування. Основні його етапи. Бюджетне регулювання. Сутність бюджетного процесу. Стадії бюджетного процесу. Значення бюджетного процесу. Учасники бюджетного процесу.

Стадії бюджетного процесу на загальнодержавному рівні: їх складові, основні виконавці та контрольні терміни виконання. Характеристика стадій бюджетного процесу: складання проекту бюджету, розгляд та ухвалення Закону, виконання бюджету,

підготовка та розгляд звіту про виконання бюджету. Індикативні та прогнозні показники Державного бюджету. Зміст проекту Основних напрямів бюджетної політики. Зміст Закону про Державний бюджет. Зміст перехідних положень. Зміст квартальної звітності про виконання бюджету. Зміст річного звіту про виконання бюджету. Особливості формування надходжень бюджету та здійснення витрат бюджету в разі несвоєчасного набрання чинності законом про Державний бюджет України. Внесення змін до Закону про Державний бюджет України. Перевиконання надходжень Державного бюджету України. Скорочення видатків і кредитування загального фонду Державного бюджету України. Захищені видатки бюджету.

Стадії бюджетного процесу на місцевому рівні: їх складові, основні виконавці та контрольні терміни виконання. Характеристика стадій бюджетного процесу: складання проекту бюджету, розгляд та прийняття бюджету, виконання бюджету, підготовка та розгляд звіту про виконання місцевого бюджету. Зміст рішення про місцевий бюджет.

Тема 3. Система місцевих бюджетів.

Поняття місцевих бюджетів. Аналіз місця і ролі місцевих бюджетів в бюджетній системі України. Сутність доходів місцевих бюджетів. Умови оптимальної забезпеченості загальнодержавного та місцевих бюджетів. Джерела доходів місцевих бюджетів. Підходи до наповнення місцевих бюджетів. Склад закріплених доходів місцевих бюджетів.

Сутність видатків місцевих бюджетів. Критерії розмежування видів видатків між місцевими бюджетами. Склад видатків, що здійснюються з бюджетів сіл, селищ, міст районного значення. Видатки, що здійснюються з бюджетів міст обласного значення, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад.

Поняття та мета регулювання міжбюджетних відносин. Сутність міжбюджетних відносин. Бюджетне регулювання. Міжбюджетні трансферти та їх види. Базові дотації, субсидії, реверсні дотації та додаткові дотації. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості та методи їх визначення. Корируючі коефіцієнти для фінансових нормативів бюджетної забезпеченості.

Види трансфертів, що надаються з Державного бюджету місцевим бюджетам. Порядок та умови надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності обласних бюджетів. Індeksi податкоспроможності, методика визначення та їх нормативні межі. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності бюджетів міст обласного значення, районів і об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад. Міжбюджетні трансферти між місцевими бюджетами.

Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів. Реформування міжбюджетних відносин та шляхи їх удосконалення.

Тема 4. Державний кредит і управління державним боргом.

Економічна природа державного кредиту, його сутність та значення. Матеріальний зміст державного кредиту. Специфічні риси державного кредиту. Відмінності державного кредиту від банківського. Функції державного кредиту. Форми та види державного кредиту. Державні позики як засіб покриття дефіциту бюджету та їх вплив на економіку країни. державних позик. Чинники, на яких має ґрунтуватися залучення позик.

Бюджетний дефіцит як основний чинник державного кредиту. Роль і місце державного кредиту в покритті дефіциту бюджету. Передумови державного кредиту: наявність кредиторів, в яких є вільні кошти; довіра з боку кредиторів до держави; зацікавленість у наданні позик. Платоспроможність держави у погашенні боргів і виплаті доходу.

Державні позики як основна форма державного кредиту. Класифікація видів державних позик: за правом емісії; за ознакою держателів цінних паперів; за формою виплати доходів; за термінами погашення; за методами розміщення. Види цінних паперів з державних позик: облігації та казначейські зобов'язання (векселі).

Сутність та класифікація державного боргу. Основні причини виникнення та зростання державного боргу України. Державні та місцеві гарантії. Граничні обсяги державного (місцевого) боргу та державних (місцевих) гарантії. Управління державним боргом. Обслуговування державного боргу. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу. Основні способи управління, політика реструктуризації державного боргу. Джерела покриття бюджетного дефіциту. Шляхи погашення державного боргу. Політика реструктуризації державного боргу.

Тема 5. Державні цільові фонди та державне страхування.

Склад фондів, їх економічна природа і призначення.

Пенсійний фонд. Зміст та структура пенсійної системи. Єдиний соціальний внесок. Характеристика рівнів пенсійної системи.

Державне страхування як економічна категорія та його характерні ознаки. Функції, форми і види державного страхування. Троїста модель страхових фондів. Регулювання страхової діяльності в Україні.

Фонд соціального страхування. Порядок формування та напрями використання коштів Фонду соціального страхування.

Тема 6. Фінанси державних підприємств і організацій.

Фінанси державних суб'єктів господарювання. Організація фінансової діяльності державних підприємств. Обмеження щодо розпорядження майном державних підприємств. Казенне підприємство як особливий вид державного підприємства. Управління казенним підприємством. Особливості фінансової діяльності казенних підприємств.

Фінанси комунальних підприємств.

Тема 7. Державний фінансовий контроль.

Сутність та призначення фінансового контролю, його роль у виконанні бюджету. Види, форми та методи бюджетного контролю.

Органи фінансового контролю, їх повноваження. Рахункова палата: завдання, повноваження, функції. Державна Казначейська служба України казначейство: організаційна структура, основні завдання та повноваження. Органи держфінінспекції: структура, завдання, функції. Розпорядники бюджетних коштів та їх повноваження. Органи Державної податкової служби України: склад, завдання.

Податковий контроль та його організація в Україні. Облік платників податків та надходжень податків і обов'язкових платежів. Податкова звітність, порядок і методи її перевірки.

Митний контроль. Митні органи України, їх функції та повноваження. Митне оформлення. Контроль митних органів за сплатою мита і митних платежів. Особливості контролю за переміщенням через митний кордон підакцизних товарів.

Тема 8. Фінансові аспекти зовнішньоекономічної діяльності держави.

Елементи фінансового механізму зовнішньоекономічної діяльності держави. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Митне регулювання та митний тариф. Валютне регулювання. Основні напрями та особливості валютного регулювання в Україні. Спільні підприємства як форма міжнародної економічної співпраці.

Структура навчальної дисципліни

Тема, зміст	Форма діяльності (заняття), кількість годин		Види діяльності здобувачів вищої освіти	Оцінювання (кількість балів)
	Лекція	Практичне заняття		
Тема 1. Державні фінанси: їх сутність, призначення та роль.	2	4	- виконання вправ на практичних заняттях; - виконання завдань самостійної роботи; - опитування; - розв'язування тестів	3 3 2 4
Тема 2. Бюджетна система та бюджетний устрій.	2	4	- виконання вправ на практичних заняттях; - виконання завдань самостійної роботи; - опитування; - розв'язування тестів	3 3 2 4
Тема 3. Система місцевих бюджетів.	2	4	- виконання вправ на практичних заняттях; - виконання завдань самостійної роботи; - опитування; - розв'язування тестів	3 3 2 4
Тема 4. Державний кредит і управління державним боргом.	2	4	- виконання вправ на практичних заняттях; - виконання завдань самостійної роботи; - опитування; - розв'язування тестів	3 3 2 4
Тема 5. Державні цільові фонди та державне страхування.	2	2	- виконання вправ на практичних заняттях; - виконання завдань самостійної роботи; - опитування; - розв'язування тестів	3 3 2 4
Тема 6. Фінанси державних підприємств і організацій.	2	2	- виконання вправ на практичних заняттях; - виконання завдань самостійної роботи; - опитування; - розв'язування тестів	3 3 2 4
Тема 7. Державний фінансовий контроль.	2	2	- виконання вправ на практичних заняттях; - виконання завдань самостійної роботи; - опитування; - розв'язування тестів	3 3 2 4
Тема 8. Фінансові аспекти зовнішньоекономічної діяльності держави.	2	2	- виконання вправ на практичних заняттях; - виконання завдань самостійної роботи; - опитування; - розв'язування тестів	3 3 2 4
			- виконання індивідуального пошукового завдання	4
Разом	16	24		100

Політика виставлення балів

Форма, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- виконання вправ на практичних заняттях (діапазон 0-3 бали);

3 бали	правильне виконання;
2 бали	в цілому правильне виконання, з незначною кількістю помилок;
1 бал	неповне виконання з значною кількістю помилок;
0 балів	студент не виконав завдання

- виконання завдань самостійної роботи – діапазон 0-3 бали:

3 бали	в цілому правильне виконання, з незначною кількістю помилок;
2 бали	неповне виконання з значною кількістю помилок;
1 бал	виконання задовольняє мінімальні критерії, студент робить принципові помилки;
0 балів	студент не виконав завдання

- опитування (діапазон 0-2 бали):

2 бали	здобувач вищої освіти надав відповідь;
1 бал	здобувач вищої освіти надав часткову відповідь;
0 балів	здобувач вищої освіти не надав відповідь

- розв'язування тестів (діапазон 0-4 бали – оцінюється за питомою вагою наданих вірних відповідей шляхом тестування на онлайн-платформі MOODLE);

- виконання індивідуального пошукового завдання:

4 бали	правильне виконання;
3 бали	в цілому правильне виконання, з незначною кількістю помилок;
2 бали	неповне виконання з значною кількістю помилок;
1 бал	виконання задовольняє мінімальні критерії, студент робить принципові помилки;
0 балів	студент не виконав завдання

Форма проведення підсумкового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Вимоги до учасників навчального процесу:

- відвідування навчальних занять;
- систематична та старанна навчальна робота;
- своєчасне виконання завдань;
- відвідування консультацій у випадку необхідності роз'яснення навчального матеріалу, відсутності на заняттях;
- дотримання принципів академічної доброчесності.

Застереження:

- небажане спізнення на навчальне заняття;
- небажане користування телефоном, планшетом під час заняття, за винятком випадків, коли це потрібно з навчальною метою;

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Незараховано
0-34	F	

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Адаптація міжнародного досвіду управління державними фінансами: За матеріалами експертів GIZ / Е. Бауманн, У. Бехманн, Г. Вайланд та ін.. К.: ДННУ «Академ. фін. управління», 2014. 145 с.
2. Бюджетна система: тенденції розвитку / [В.М. Мазярчук та ін.]; під ред. В.М. Мазярчука. Київ: «ФОП Лопатіна О.О.», 2019. 384 с.
3. Волохова І.С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. Фінанси: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ, ТОВ «Пром-Арт», 2018. 263 с.
4. Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. Національні фінанси: Підручник. К. : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. 660 с.
5. Державні фінанси: Методичні рекомендації для вивчення дисципліни [Текст] : для студ. спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», ступінь бакалавр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. Фінансів та банк. справи ; Н.О. Слободянюк. Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2019. 67 с.
6. Карлін М.І. Борисюк О.В. Управління державними фінансами: навч. посіб. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2013. 273 с.
7. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навч. посіб. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.
8. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: навч. посіб. / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження». К., 2017. 184 с.
9. Ткачук І. Г. Державні фінанси : підручник. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2015. 510 с
10. Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Якимів А.І. Бюджетна система: Практикум: навч. посіб. Львів.: «Новий Світ-2000», 2019. 400 с.

Допоміжні

1. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Безкровний О. В., Дорошенко О. О. Податкова система: навч. посіб. Полтава : ПДАА, 2013. 361 с.
2. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Державні фінанси: навч. посіб. / [за заг. ред. В. Д. Базилевича]. К. : Атіка, 2004. 367 с.
3. Басанцов І. В. Державний фінансовий контроль: регіональні аспекти. К.: Корпорація, 2006. 234 с.
4. Безкровний О. В. Навчально-методичний посібник для аудиторної та самостійної роботи з дисципліни Податкова система для здобувачів вищої освіти очної та заочної форм навчання [4-те вид., доп. і перероб.] Полтава : ПДАА, 2017. 196 с.
5. Бланкерт Ш. Державні фінанси в умовах демократії. Вступ до фінансової науки. К.: Либідь, 2000. 445 с.
6. Бюджетний кодекс України від 08 лип. 2010 р. № 2456-VI (зі змін. і доп.) Верховна Рада України. – URL:Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. (дата звернення: 30.08.2021).
7. Василик О. Д. Державні фінанси України: підручник. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 608 с.
8. Владимиров К. М., Чуйко Н. Г., Рогальський О. Ф. Місцеві фінанси: навч. посіб. Херсон: Олді-плюс, 2006. 352 с.
9. Державні фінанси в транзитивній економіці : навч. посіб. / М. І. Карлін, Л. М. Горбач, Л. Я. Новосад та ін.; за заг. ред. д.е.н., проф. М. І. Карліна. К.: Кондор, 2003. 220 с.
10. Деєва Н. М. Державні фінанси і бюджетний процес. Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2006. 260 с.

11. Долінська Р.Г. Державні фінанси: Навч. посіб. для студентів інженерно-економічних спеціальностей, слухачів післявузівської системи навчання, аспірантів і спеціалістів. Харків: НТУ "ХПІ", 2002. 232 с.
12. Заверуха І. Б. Державний борг України: проблеми правового регулювання. Л.: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2006. 309 с.
13. Зайчикова В. В. Місцеві фінанси України та європейських країн. К.: НДФІ, 2007. 356 с.
14. Молдован О. О. Державні фінанси України: досвід та перспективи реформ: монографія. К. : НІСД, 2011. 380 с. URL: <http://www.niss.gov.ua>
15. Податковий кодекс України [від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI] зі змінами і доповненнями. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 30.08.2019).
16. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України Верховна Рада України: закон України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 30.08.2021).
17. Розпутенко І. В. Державні фінанси : навч.-метод. посіб. (для самост. вивч. слухачами дисципліни “Державне управління в економічній сфері”). К. : НАДУ, 2008. 64 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України : minfin.gov.ua.
2. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України: treasury.gov.ua.
3. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України: sts.gov.ua.
4. Офіційний веб-портал Державної податкової служби України: www.tax.gov.ua.
5. Офіційний веб-сайт Полтавської міської ради та виконавчого комітету м. Полтави : rada-poltava.gov.ua.
6. Офіційний веб-сайт Полтавської облдержадміністрації: adm-pl.gov.ua.
7. Офіційний веб-сайт Пенсійного фонду України: rfu.gov.ua.
8. Офіційний веб-сайт Фонду соціального страхування України: fsuu.gov.ua.
9. Офіційний веб-сайт Державної служби зайнятості: dcz.gov.ua.

